

دکتر طهرانچی در همایش ملی فرهنگ رضوی مطرح کرد

بانو گوهرشاد و بانو سستی فاطمه الگوهای دست‌یافتنی برای زنان ایرانی

نخستین همایش ملی فرهنگ رضوی با محوریت گرامی‌داشت بانوان فرهیخته و نیکوکار به همت دانشگاه آزاد اسلامی و با مشارکت معاونت علمی آستان قدس رضوی، صبح دیروز در دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد برگزار شد.

دکتر محمد مهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در این همایش گفت: «فرهنگ رضوی سرمایه کهن این سرزمین است و پس از ابلاغیه مقام معظم رهبری به آیت‌الله رئیسی، رئیس سابق آستان قدس رضوی، توجه به فرهنگ رضوی بیش از پیش مورد تأکید واقع شد. در این راستا برگزاری دو همایش ملی «گوهرشاد» و «فرهنگ رضوی» در دستور کار آستان قدس رضوی قرار گرفت.»

وی با بیان اینکه گذشته هر ملتی بخشی از وجود و هویت آن است، اظهار داشت: «اگر تمدن علمی در اسلام شکل گرفت، مرهون تأثیر عمیقی است که مکتب امام صادق (ع) و امام رضا (ع) داشتند و ما تمدن علمی خود را مدیون حضور امام رضا (ع) در ایران هستیم.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی ادامه داد: «انسانی که فراموشی بگیرد، آینده‌ای ندارد و ملتی که دچار فراموشی شود و به گذشته خود توجهی نداشته باشد، آینده‌ای نخواهد داشت. ریشه آینده، در گذشته است و آینده هر ملتی مختص همان ملت است.»

دکتر طهرانچی با بیان اینکه ۳۰۰ سال قبل در غرب، تمدنی ظهور کرد که با عصر روشنگری و رنسانس آغاز شد و با مدرنیته شروع به زیستن کرد، یادآور شد: «امروز تمدن غرب می‌خواهد برداشت‌های خود از انسان را به همه تحمیل کند. به‌عنوان نمونه، کشورها را اجبار می‌کنند که در بازی‌های ورزشی مردان، تماشاگر زن وجود داشته باشد یا میان دو کشتی‌گیر مرد، یک داور زن قضاوت کند و تهدید می‌کنند که اگر این قوانین رعایت نشود، ورزش این کشورها تحریم می‌شود.»

عضو هیات امنای دانشگاه آزاد اسلامی با بیان اینکه غرب امروز به مثابه غرب جاهلی، دست به زنده‌به‌گور کردن شخصیت و جایگاه زنان زده است، تصریح کرد: «ما امروز با جاهلیت مدرن در غرب مواجهیم که این جاهلیت مدرن بار دیگر شأن و شخصیت زن را زنده‌به‌گور کرده و از جنس مونث به‌عنوان مبلغ کالا استفاده می‌کند و برای اینکه تماشاگر بیشتری به استادبوم‌ها بیاید و پول پخش تلویزیونی بیشتری کسب کنند، اجبار می‌کنند که زنان باید به تماشای بازی مردان بیایند یا این مسابقات را داوری کنند.»

وی ادامه داد: «یکی از شاخصه‌های اسلام در هنگام ظهور، برخورد با زن‌ستیزی و دخترکشی بود. برداشت جاهلیت قدیم از زن این بود که زن نیروی کار و نیروی جنگ نیست و ننگ خانواده است، اما اسلام با این تفکر جاهلی به مبارزه برخاست. قرآن کریم در محکومیت زنده‌به‌گور کردن دختران صریحاً از بشری‌پرست که بر آن روا داشته شد، ناشی از فرهنگ غرب است.»

وی در ادامه تأکید کرد: «ما که امثال بانو سستی فاطمه را داریم که شاگردان مکتب حضرت خدیجه (س) و حضرت زهرا (س) هستند، نیازی به فرهنگ غرب نداریم.»

دکتر طهرانچی با اشاره به خصوصیات غرب و شرق از منظر معتقدان به نظریه اروپامحوری تصریح کرد: «طرفداران این نظریه، غرب را اویا، مبتکر، منضبط، عقل‌محور، متمدن، اهل تساهل و تسامح و از نظر اخلاقی و اقتصادی در حال پیشرفت می‌دانند، در حالی که معتقدان شرقی، ایستا، مقلد، خرافاتی، از نظر اخلاقی و سپس گرا و از نظر اقتصادی را کد است.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی اضافه کرد: «برخلاف این نظریه، غرب به شکلی مستقل و بدون کمک گرفتن از شرق به وجود نیامده، چرا که ظهور غرب بدون درنظر گرفتن مشارکت‌های شرق به‌طور کلی محال و غیرقابل تصور خواهد بود.»

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی خاطرنشان کرد: «غرب نگاه خاص خود را به انسان دارد و می‌خواهد از همه ابزار خود این نگاه را به ما تحمیل کند، همان‌طور که نظریه اروپامحوری نفی نقش محوری دوره تمدن اسلامی در علم است و معتقدند که تمدن فقط در یونان قدیم وجود داشته و پس از آن نیز در غرب به وجود آمده است. غربی‌ها برای اشاعه این مکتب، نمادهای تمدنی شرق را از کتاب‌ها حذف کردند و داعش را هم مأمور از بین بردن این

کاروان دار بزرگ و صاحب ثروت بود، همسر بهترین بشر شد و کوثر را به دنیا آورد.»

دکتر طهرانچی با بیان اینکه غرب از همه ابزار خود استفاده می‌کند تا جایگاه زن را نازل کند، گفت: «اگر ما همایش بانو سستی فاطمه را برگزار می‌کنیم، برای این است که بگوییم ما چنین سرمایه‌هایی داریم و ۸۰۰ سال پیش زنی همچون سستی فاطمه به‌عنوان یک عالمه، فرهیخته و خیر در شهر یزد زندگی می‌کرد. زمانی هم که مسجد جامع می‌سازد، نام همسر خود را روی این مسجد می‌گذارد که امروز همه این مساجد را با نام «امیر خجماق» می‌شناسند و باید بگوییم که ما ۸۰۰ سال پیش چنین زنان نمونه‌ای داشتیم که متأثر از فرهنگ اسلام بودند و در رابطه با زنان، نیازی به شاخص‌های غربی نداریم.»

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی خاطرنشان کرد: «فرهنگ اسلام و ایران، فرهنگی غنی است و هیچ‌گاه در این فرهنگ جایگاه زنان کوچک شمرده نشده و اگر در جایی ظلم به زن روا داشته شد، ناشی از فرهنگ غرب است.»

وی در ادامه تأکید کرد: «ما که امثال بانو سستی فاطمه را داریم که شاگردان مکتب حضرت خدیجه (س) و حضرت زهرا (س) هستند، نیازی به فرهنگ غرب نداریم.»

گزارش

تحدید دکتری، تضعیف R&D

علی‌رغم اینکه بسیاری از کشورهای دنیا نگاه ویژه‌ای به محققان خود در امر تحقیق و توسعه دارند، مصوبه اخیر وزارت علوم در محدودسازی دوره دکتری می‌تواند امر تحقیق و توسعه در کشور را عقب بیندازد

عمده محققان را دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مقطع دکتری در بر می‌گیرند، چرا که در دوره کارشناسی ارشد آنچنان زمانی برای تحقیق و پژوهش وجود ندارد و دانشجویان عملاً در آن مقطع بیشتر روی داشتن مدرک تکیه می‌کنند.

اما سیاست‌هایی که در سال‌های اخیر وزارت علوم را دربر گرفته، نشان از بی‌توجهی به تحقیق و توسعه و پیشرفت کشور براساس تحقیقات محققان است.

برای تأیید این ادعا شامی توانمند گزارش روز گذشته ۱۱ اردیبهشت با تیتیر «جدال دولتی‌ها بر سر دکتری» را در «فرهنگستان» مرور کنید.

مجتبی شریعتی نیاسر، معاون آموزشی وزیر علوم این نکته را که «سالانه ۱۰۰ هزار فارغ‌التحصیل دکتری روانه بازار بیکاری می‌شوند، بیان کرده است و اظهار می‌کند وقتی همه آنها را نمی‌توان عضو هیات‌علمی کرد، چرا باید همچنان دانشجوی دکتری جذب کرد؟

اگر این استدلال معاون آموزشی وزیر علوم را واضح‌تر بیان کنیم، نتیجه یعنی نیسی از دانشگاه‌های کشور تعطیل شود و ظرفیت پذیرش تحصیلات تکمیلی کاهش یابد.

محدودیت‌سازی همیشه بدترین راه‌حلی بوده که در این سال‌ها برای برنامه‌های علمی از آن استفاده شده است. برای گواه این ادعا بررسی کشورهای پیش‌تاز در عرصه علم و فناوری نشان می‌دهد این کشورها نه تنها سیاست‌های محدودیت‌زا را در آموزش عالی دنبال نمی‌کنند، بلکه برای پیشی گرفتن از رقبای خود بر تعداد دانشگاه‌ها و دانشجویان تحصیلات تکمیلی افزوده‌اند. آمریکا که جزء بیشترین کشورهای دارای دانشگاه‌ها و دانشجویان است، هنگامی که بارشده سیاست افزایش دانشجویان در چین در سال ۲۰۰۵ مواجه شد، شیب فعالیت خود را افزایش داد. اما این کشورها با این تعداد از فارغ‌التحصیلان خود چه می‌کنند؟

راه‌حل در اقتصاد وابسته به دانشگاه نهفته است. آلمان با جمعیتی برابر ایران و وسعتی حدود یک‌چهارم کشورمان و بی‌آنکه برخورد از منابع طبیعی نفت و گاز مثل ایران باشد، اقتصاداً ۱۰ برابر ایران دارد، با حدود ۴۰ میلیون شاغل و این نکته‌ای است که متولیان سیاست‌گذاری به آن توجه نمی‌کنند و به جای آنکه مبتکر رونق اقتصادی وابسته به دانش باشند، به فکر محدودیت در آموزش عالی هستند. این مطالب پیش از این نیز در گزارش‌های متعددی در «فرهنگستان» منتشر شده بود، اما چون این روزها دانشجویان دکتری درگیر انتخاب رشته هستند و با کاهش ظرفیت‌ها از سوی وزارت علوم روبه‌رو شده‌اند و بنابر درخواست مخاطبان «فرهنگستان» گزارش دیگری را در این رابطه منتشر کردیم.

موسسه آمار یونسکو در سال ۲۰۱۵ کشورهای دانمارک (۷۴۵۸)، کره جنوبی (۷۰۴۵)، فنلاند (۶۸۴۳)، سوئد (۶۸۳۵) و نروژ (۵۸۹۱) بیشترین سهم تعداد محققان (معادل تمام‌وقت) را در هر میلیون جمعیت کشور داشته‌اند.

در صورتی که بررسی کشورهای از لحاظ تعداد مطلق محققان نشان می‌دهد چین (۱/۶۲ میلیون)، ایالات متحده آمریکا (۱/۳۸ میلیون)، ژاپن (۰/۶۶ میلیون)، روسیه (۰/۴۵ میلیون) و آلمان (۰/۳۹ میلیون) دارای بالاترین رتبه هستند. نمودار ۲ جایگاه ایران را از لحاظ تعداد محققان (معادل تمام‌وقت) در یک میلیون نفر جمعیت «در بین کشورهای جهان را در سال ۲۰۱۵ نشان می‌دهد. همان‌گونه که نمودار ۲ نشان می‌دهد، این شاخص در ایران در سال ۲۰۱۵، برابر ۸۲۱ بوده است.

در جهان محققان را می‌توان تقریباً فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی دانست که در ایران هم به این صورت است، از آن طرف

بالاترین میزان سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه ۱/۲۸ درصد را داشته، سپس آرژانتین ۰/۶۳ درصد، کاستاریکا ۰/۵۷ درصد و مکزیک ۰/۵۳ درصد بوده‌اند. در کشورهای آسیای مرکزی (۰/۱ تا ۰/۳ درصد)، آسیای شرقی (۰/۱ تا ۰/۴ درصد) و جنوب غرب آسیا (۰/۱ تا ۰/۶ درصد) بوده است. سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه در اکثر کشورهای عربی کمتر از ۰/۵ درصد است، به استثنای کشورهای تونس، مصر، مراکش، عربستان سعودی و امارات متحده عربی (از ۰/۱۶ تا ۱ درصد).

بخش عمده‌ای از هزینه‌های تحقیق و توسعه مربوط به حقوق دستمزد کارکنان تحقیق و توسعه «محققان، تکنسین‌ها و کارمندان پشتیبانی در تحقیق و توسعه» است. شاخص «تعداد محققان (معادل تمام‌وقت) در یک میلیون جمعیت» از الگوی مشابه هزینه‌های تحقیق و توسعه پیروی می‌کند، اما تفاوت‌هایی در رتبه بندی کشورها وجود دارد. براساس آمارهای منتشرشده

کشورهای جهان برای بهبود وضعیت تحقیق و توسعه خود با تمرکز بر دو شاخص مذکور هدف‌گذاری کرده‌اند.

هدف اتحادیه اروپا این است که تا سال ۲۰۲۰ کل سرمایه‌گذاری‌های تحقیق و توسعه خود را به سه درصد از تولید ناخالص داخلی افزایش دهد. همچنین کشورهای ۱۸ می‌دهد، تا سال ۲۰۱۵ سه کشور به این هدف دست یافته‌اند؛ سوئیس با ۳/۳۷ درصد، سوئد با ۳/۲۷ درصد و اتریش با ۳/۵۰ درصد. اتحادیه آفریقا هدف درصد از تولید ناخالص داخلی در زمینه

تحقیق و توسعه را قرار داده است که داده‌های موجود در موسسه آمار یونسکو نشان می‌دهد تنها سه کشور آفریقای جنوبی، کنیا و سنگال (حدود ۰/۸ درصد در هر سه کشور) نزدیک به این هدف بوده‌اند. در آمریکای شمالی، ایالات متحده و کانادا به ترتیب ۲/۷۴ درصد و ۱/۶۶ درصد از تولید ناخالص داخلی را صرف تحقیق و توسعه کردند. در آمریکای لاتین و کارائیب، برزیل

تحقیق و توسعه فعالیتی است خلاقانه که به صورت نظام‌مند و مستمر جهت افزایش دانش بشری در زمینه‌های مختلف صورت می‌پذیرد و از این دانش برای اختراع یا طرح ایده‌های جدید استفاده می‌شود.

تحقیق و پژوهش یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه محسوب می‌شود، چرا که موجب افزایش بهره‌وری در بخش‌های اقتصادی کشور خواهد شد، به‌طوری که در هدف ۹ (SDG) از اهداف توسعه پایدار (SDGs) از دولت خواسته شده صنعتی شدن و نوآوری پایدار را با افزایش هزینه‌های تحقیق و توسعه و افزایش تعداد محققان، ترویج دهد.

به‌طور خاص در دو شاخص ۱، ۵، ۹، ۲ و ۹، (نسبت هزینه‌های تحقیق و توسعه و تولید ناخالص داخلی و تعداد محققان در هر میلیون نفر جمعیت) کشورها متعدد شدند تا سال ۲۰۳۰ هزینه‌های تحقیق و توسعه عمومی و خصوصی و همچنین تعداد پژوهشگران خود را افزایش دهند.

موسسه آمار یونسکو (UIS)، برای ارزیابی تعهد کشورها نسبت به اهداف کلیدی SDG، هر ساله آمار و اطلاعات مربوط را از کشورها جمع‌آوری می‌کند و نتایج نشان می‌دهد که هزینه‌های تحقیق و توسعه در جهان نزدیک به ۱/۷ تریلیون دلار رسیده است.

حدود ۱۰ کشور ۸۰ درصد هزینه‌ها را تشکیل می‌دهند. براساس اطلاعات منتشرشده توسط موسسه آمار یونسکو در سال ۲۰۱۵ پنج کشور رژیم اشغالگر قدس (۴/۲۷ درصد)، جمهوری کره (۴/۲۲ درصد)، سوئیس (۳/۳۷ درصد)، ژاپن (۳/۲۹ درصد) و سوئد (۲/۲۷ درصد) در میان کشورهای جهان در مقیاس نسبی (نسبت هزینه‌های تحقیق و توسعه به تولید ناخالص داخلی) دارای بالاترین سهم هزینه‌های تحقیق و توسعه نسبت به GDP هستند، در صورتی که در شرایط مطلق یعنی مقایسه کشورها از لحاظ سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه رتبه‌بندی کشورها به‌طور چشمگیری تغییر می‌یابد، در این صورت اقتصادهای بزرگ جهان شامل پنج کشور ایالات متحده آمریکا (۴۶۷)، چین (۴۰۷)، ژاپن (۱۷۰)، آلمان (۱۱۴) و جمهوری کره (۷۶) بالاترین سرمایه‌گذاری را در تحقیق و توسعه داشتند. نمودار ۱ جایگاه ایران را در بین کشورهای جهان نشان می‌دهد. همان‌گونه که نمودار ۱ نشان می‌دهد، نسبت هزینه‌های تحقیق و توسعه به تولید ناخالص داخلی در ایران در سال ۲۰۱۵، ۰/۴۳ بوده است.

